100 جىلدىق كۈرەس جولىندا جاڭا ساياھەتلەر

ۋلى ويانۇ، ۋلى توڭكەرىس

ـــ رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ رۇحى تۈرالى شولۇ

جۇڭگو كومپارتىيەسىنىڭ رۇحانىي شەجىرەسى

□ شينخۇا اگەنتتىگىنىڭ ئەتلىسى جاڭ شينشين

تاريخ ئۇردىسى قانشاما اساۋ تولقىندى بولسا، ودان تۇندايتىن نەچال دا سونشالىق كەڭ ئارى تەرەڭ بولادى.

1978 ـ جىلى 12 ـ ايدا پارتىيامىز 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كومىتەتىنىڭ ئۇشىنشى جالپى ئاجلىسىن اشىپ، جاڭا جۇڭگو قۇرلىقانىنان بەرگى پارتىيا تاريخىندا تەرەڭ مانگە يە ۋلى بۇرلىستى جۇزەگە اسىرىپ، رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ جانە سوتسيالىستىك وسىزامانداندىرۇدىڭ ۋلى جورىعىن باستادى.

2013 ـ جىلى 11 ـ ايدا پارتىيا 18 ـ كەزەكتى ورتالىق كومىتەتىنىڭ ئۇشىنشى جالپى ئاجلىسى رەفورمانى جاپىپاي تەرەڭدەتۇدىڭ دابىلىن قاعىپ، رەفورمانىڭ ئىشىنارا اۋماقتا نزدەنىس جاساپ، سەڭ بۇزىپ، قورشاۋدى تالقاندىرۇ ئىنان جۇيەلى جىناقتاۋعا، جاپىپاي تەرەڭدەۋگە بۇرىلىس جاساۋ ئۈن جۇزەگە اسىرىپ، ەلىمىزدىڭ رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ جاڭا جاعدايىن اشتى.

رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ ارقىلى ەلىمىز دۇنيە ئجۇزى بوينىشا 2 ـ ۋلكەن ەكونومىكالىق تۇلعا دەڭگەيىنە كوتەرىلدى. "ئداۋىر كوشىن قۇپ جەتۇدەن" "داۋىرگە جەتەكشىلىك ەتۋگە" دەيىن، جۇڭحۇا ۇلتى بايۇدان قۇدىرەتتەنۇگە دەيىنگى جورىقتا شەشۇشى قادام تاستادى.

باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ تەرەڭىنەن اتاپ كورسەتتى: رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ سومداعان ۋلى رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ رۇحى ۇلت رۇحىنىڭ مازمۇنىن بارىنشا بايىتىپ، زامانىمىزداعى جۇڭگو حالقىنىڭ ەڭ ايقىن رۇحانىي بەلگىسىنە اينالدى!

يدەيانىڭ ازات بولۇى جۇڭگونى وزگەرتەتىن ۋلى كۇش تۇندىراتتى

بەيجيڭ، جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتىياسى تاريخى كورمە سارايى. ئبىر قابىرعادا ئمۇسىن جۇرتقا ەرەكشە اسەر سىلايدى ـــ 18 شارۋا ۇستەلدى اينالا قورشاپ، جۇمارلانعان ئبىر جاپىراق قاعازعا بىرىنەن سوڭ ئبىرى قىپ ـ قىزىل قىلىپ بارماق نزدەرىن باسىپ جاتىر.

بۇل 1978 ـ جىلى انحۇي ولكەسى فىڭياڭ اۋدانىنىڭ شياۋگاڭ قىستاعىندا شارۋالار "جاپىپاي كوتەرمەگە الۇ" شارتىن جاساسىپ، جەردى وتباسىلارعا كوتەرمەگە بەرگەن كورىنىس. شياۋگاڭ قىستاعىنىڭ تۇرعىندارى تاۋەكەلگە بەل بايلاپ، كوتەرمەگە الۇ كەلىسىم قاعازىنا بارماق نزدەرىن باستى. سىچۋان، گانسۇ، يۇننان، گۋاڭدۇڭ قاتارلى ولكەلەردەگى كەيبىر جەرلەر دە ساياسات شەڭبەرىن كەڭەيتىپ، وسىعان ۇقساس ادىستەر قولدانىدى. بۇل باتىل سىناقتار اۋىل ـ قىستاقتاعى ەكونومىكالىق رەفورمانىڭ شىمىلدىعىن اشتى.

1978 ـ جىلى پارتىيا 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كومىتەتىنىڭ ئۇشىنشى جالپى ئاجلىسى پارتىيا مەن مەملەكەت قىزمەتىنىڭ وزگەرىسى ەكونومىكالىق قۇرىلىسقا اۋدارۋ، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ سىندى تاريخي شەشىم جاسادى. يدەيانى ازات ەتىپ، شىندىقتى ئىس جۇزىنەن نزدەگەن جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتىياسى ميلليارد حالىققا باسشىلىق ەتىپ جۇڭگونىڭ بولاشاعى مەن تاعدىرىن بەلگىلەيتىن وسناۋ ۋلى وزگەرىستىڭ كوشىن باستادى.

يدەيانىڭ بۇعاۋى تالقاندالىپ، دامۇدىڭ قوزعاۋشى كۇشى بۇرىن بولماعان دەڭگەيدە تۇندىرادى ـــ

"ونىمدىلىك ـــ ئومىر" ۇرانىنا "3 كۇندە عيماراتتىڭ ئبىر قاباتىن تۇرعىزعان" شىنجىن جىلدامدىعى ىلەستى؛ بۇكىل مەملەكەت بوينىشا تۇڭعىش جەكە ساۋدا ـ ونەر ـ كاسىپشى تيجارات كۇالىگى، العاشقى كاسىبي بازار، "ۇىنجوۋ ۇلگىسى" جۇرتتى جىگەرلەندىرەتىن ومىرشەڭدىك ۇلگىسىنە اينالدى؛ تارام ـ تارام ەگىنجايدان بۇكىل دۇنيە ئجۇزىنىڭ فينانس قۇرىلمدارى جينالعان جەرگە اينالعان پۇدۇڭنىڭ دامۇ، ەسىك اشۇى كۇللى دۇنيەنى جالت قاراتقان قالا نىشانىن تۇلعالادى... ئار ئتۇرلى شەك ـ قالىپتار تالقاندالىپ، جاڭا زاتتار ارت ـ ارتىنان جارىققا شىقتى. رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ جۇڭگونى وزگەرتەتىن كۇش توپتادى.

"پارتىيانىڭ يدەيانى ازات ەتۇى، شىندىقتى ئىس جۇزىنەن نزدەۋى ماعان 2 ـ رەت ئومىر سىلادى"، ـ دەيدى شياۋگاڭ قىستاعىندا سوناۋ جىلداردا ئوز قولىمەن "ئومىر ـ ئولىم شارتىن" دايىندالعان يان حۇڭچاڭ ەسكە الىپ.

"بىرەۋلەر شىكوۋ قالاي دامىدى؟ دەپ سۇرايدى. مەن ولارعا: ادامنىڭ كوزقاراسىنا بۇرىلىس جاساۋدان باستالدى دەپ جاۋاپ بەرەمىن"، ـ دەگەن ەدى كەزىندە شىكوۋ ونەركاسىپ رايونىنىڭ جاۋاپتىسى بولعان يۇان گىڭشىڭ كوزى تىرىسىندە.

شياۋگاڭ قىستاعىندا سامال ەسكەننەن پۇجياڭ وزەننىڭ كوكتەمگى نايزاعاي وينا ـ عانعا دەيىن، تەڭىزدىڭ تۇستىگىنەن تولقىن كوتەرىلگەننەن شيۇڭاندا ۇزاق بولاشاقتىق جوسپار جاسالعانعا دەيىن، يدەيانى ازات ەتۇ حالقتىڭ رۇحانى ۇلى كۇشىن قاۋلاتىپ، جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتىياسى قالىڭ حالققا باسشىلىق ەتىپ، رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ تالاي ـ تالاي سەكىرىستەرىن جۇزەگە اسىردى.

يدەيانىڭ قاۋىرت ازات بولۇى بولماسا، رەفورمانىڭ ۇلى سەرپىلىسى دە بولماعان بولار ەدى.

اقيقاتتىڭ ولشەمى تۈرالى ئبىر رەتكى زور تالقى "ەكى ايتەۋىردىڭ" يدەيالىق بۇعاۋىن تالقاندادى. جۇرەكتىلىكپەن "كوتەرمەگە الۇدان" "تايقازاندى" باتىلدىقپەن شاعۇعا دەيىن، "نزدەنە ئجۇرىپ جول تابۇدان"، "قان كەشە ئجۇرىپ جول تابۇدان" "قين ىستەردى تىندىرۇعا باتىل بولىپ، حاۋپ ـ قاتەردەن جاسقانباۋعا" دەيىن... پارتىيامىز حالقتى باستاپ يدەيانى ازات ەتىپ، شىندىقتى ئىس جۇزىنەن نزدەپ، جۇرەكتىلىكپەن سناق ەتىپ، باتىلدىقپەن رەفورما جاساۋدى.

پارتىيا 18 ـ كەزەكتى ورتالىق كومىتەتىنىڭ ئۇشىنشى جالپى ماجلىسىنەن بەرى، پارتىيا ورتالىق كومىتەتى بۇرىن بولماعان بەكىمەمەن جانە سەرپىنمەن يدەيالىق كوزقاراستىڭ بايلاۋىن شەشپ، مۇددەلەر قاساڭدىعىنىڭ قورشاۋىن تالقاندىپ، قىرۋار سالادا تاريخي وزگەرىستىڭ جۇزەگە اسۇىن، جۇيەلىك قايتا تۇلعالانۇدى، جالپى تۇلعالىق قايتا قۇرىلمداۋدى ىلگەرىلەتىپ، رەفورمانى جاپىپاي تەرەڭدەتۇ تاريخي ۇلى تابىسقا قول جەتكىزدى.

قۇلاشىن كەڭ جايعان رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ بارىسى يدەيانى ازات ەتۇدى، جىگەرلەنە العا ۇمتىلۇدى جۇڭگو كومپۇنيستەرىنىڭ رۇحانى تامىرىنا ئسىگىردى.

قۇاتتى رۇحانى كۇش ميلليارد حالقتى ۇدەرە العا باسۇعا جىگەرلەندىردى

مىنا ئبىر توپ ساندى مالىمەتتەن ۇاقىت حيكاياسىن سەزىنىپ كورەيىك ـــ

1978 ـ جىلى ەلىمىز ەكونومىكاسىنىڭ جالپى مولشەرى بۇكىل دۇنيە جۇزىندە تەك 1.8% ۇلەس يەلەسە؛ قازىرگى تاڭدا ەلىمىز ەكونومىكاسىنىڭ جالپى مولشەرى 100 تريللىون يۇاننان اسىپ، الەمدەگى ەكونومىكادا ۇستايتىن ۇلەسى 17%تەن استى؛

1978 ـ جىلى جۇڭگونىڭGDPى جان باسىنا شاققاندا 385 يۇان حالىق اقشاسى بولسا؛ بۇگىنگى كۇندە جان باسىنا شاققاندا GDP 10 مىڭ دوللار وتكەلىنەن اتاپ، ورتا جوعارى كىرىستى مەملەكەتتەر قاتارىنا قادام قويدى.

1978 ـ جىلى كەدەيلىك باسىم كوپشىلىك جۇڭگولىقتار قاتار ئدوپ كەلگەن قىين ماسەلە ـ تۇعىن؛ بۇگىندە، مۇلدەم كەدەيلىك ماسەلەسى تاريخي سىپاتتى شەشىم تاۋىپ، جۇڭحۇانىڭ ۇلان ـ قايىر دالاسىندا جاپىپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورنادى...

جوسپارلى شارۋاشىلىقتان بازار شارۋاشىلىعىنا رەلىس اۋىستىرۋعا، فاكتور جەتەگىنەن جاڭالىق اشۇ جەتەگىنە بۇرىلىس جاساۋعا، تاپشىلىقتان مولشىلىققا دەيىنگى بارىستا، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ سىندى وسى ۇلى توڭكەرىس جۇڭگوشا سوتسيالىزم ىستەرىنىڭ ۇلى شارىقتاۋىن ىلگەرىلەتتى. رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ رۇحىنىڭ ارقاسىندا پارتىيامىز حالقتى باستاپ قاجماي ـ تالماي كۇرەس جۇرگىزۇدىڭ ايىنى اسقاق جىرىن جازدى.

بۇل قۇاتتى رۇحانى كۇش ميلليارد حالقتى ئارقاشان ۇدەرە العا باسۇعا ىنتالاندىرىپ كەلەدى ـــ

"ئار كۇنى بەلگىلەنگەن 55 اۋتوموبيل نورمانى ورىندالسا، ئار اۋتوموبيلگە 2 فىن اقشا سىلىق، ودان اسقان ئار اۋتوموبيلگە 4 فىن سىلىق بەرۇ"، "4 فىن اقشادان" قادام تاستاعان شىنجىننىڭ شىكوۋى نزاشارلىقپەن تايقازاندى شاعىپ، نورما بەلگىلەپ، ئوندىرىستى اسىرا ورىندىعانعا سىلىق بەرۇ ئتۇزدىمەن اتقارىپ، جۇرەكتىلىكپەن اتويلاۋ، باتىلدىقپەن ساناق ەتۇ، جۇرەكتىلىكپەن ەلدەن بۇرىن ۇمتىلۇ رۇحى شىنجىن كەرەمەتىن جاسادى؛

رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ العاشقى كەزىندە، وراسان ۇلكەن قىسىمعا توتەپ بەرە وتىرىپ، ججياڭنىڭ ي ـ ۋ اۋ داندىق پارتكومى ۇساق ـ تۇيەك تاۋارلار بازارىن اشۇدى ۇيعاردى. "تورتكە رۇقسات" بۇعاۋدى تالقانداپ، شارۋاشىلىق قۇرۇدىڭ ىستىق نقىلاسى تاسپ، ي ـ ۋ "دۇنيە ئجۇزى زى ەرەن بازارىنىڭ" ئوسىپ ـ جەتىلۇ تاريحى ئورىس اشىپ، جاڭالىق ەنگىزۇ ـ دىڭ، جىگەرلەنە وزگەرىس جاساۋدىڭ ايعاعى بولدى؛

جۇڭگو دۇنيە جۇزىلىك ساۋدا ۇيىمىنا كىرگەن سوڭ، جۇڭگونىڭ اۋتوموبيل كاسىپ سالاسى ئداۋىر كوشىنە ئجىتى ىلەسپ، داۋرەمەن بىرگە العا باستى، زەرتتەۋ ـ اشۇ، سايكەستىرۇ، جاڭالىق اشۇ سياقتى قابىلەتتەرى ۇزدىكسىز ورلەپ، ئوز كۇشىنە سۇيەنگەن ئبىر توپ ايگىلى مارىكالار شاپشاڭ ئوسىپ ـ جەتىلىپ، ئوندىرىس پەن ساتۇدا دۇنيە ئجۇزى بوينشا ئبىرىنشى بولۇدى جۇزەگە اسىردى؛

پارتىيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى تەڭز جاعالاۋىنان دشكى قۇرلىققا دەيىن، ەركىن ساۋدا سىناق رايوندارى جۇرەكتىلىكپەن سناق ەتىپ، باتىلدىقپەن اتويلاپ، ئوز كۇشىنە سۇيەنە وزگەرىس جاسادى، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" قۇرىلىسنان ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۇعا دەيىن، جۇڭگونىڭ ەسىك اشۇدى كەڭەيتكەن ئار ئساتى اشىق، سىيسىمدى بولۇدىڭ، سەلبەسپ، تەڭ يگىلىككە كەنەلۇدىڭ حيكايالارىن جازىپ جاتتى...

قايراتتانا ىسكەرلىك كورسەتىپ، پارتىيا مەن مەملەكەت ىستەرىن ۇزدىكسىز العا ىلگەرىلەتتى

سىمىڭ تاۋىنىڭ ەتەگى، لياڭنۇڭ وزەنشەسىنىڭ جاعاسى. ججياڭ يۇيياۋ قالاسىنىڭ لياڭنۇڭ قالاشعى حىڭكانتوۋ قىستاعىندا اق قابىرعالى، كوكشىل جابىندى تۇرعىن ۇيلەر اسفالت جولدى جاعالاي تىزىلگەن.

"قازىر ساۋدا جلدان ـ جىلعا جاقسارىپ كەلەدى..."، ـ دەيدى حىڭكانتوۋ قىستاعى "بايجاڭ نۇڭجيا" شارۋالار شاتتىعى ساياجايىنىڭ قوجاينى حۋاڭ پىڭشۇن تاماڭتانۇعا كەلگەن ساياحاتشىلاردى قارسى الۋ ئجۇرىپ.

قىزىل بايلىق پەن تاماشا جاراتىلىستىق ورتانىڭ ارقاسىندا حىڭكانتوۋ قىستاعى ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعىن ۇلعايتىپ، السىن ـ جاقىنعا تانىمال دوڭگەلەك داۋلەتتى قىستاق بولىپ شعا كەلدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ جالپى بەتتىك جەڭىسكە جەتىپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇدى جاپىپاي ىلگەرىلەتۇ جالعاستى ورىستەتىلىپ، ججياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموۋ قۇرىلىسى ارقىلى بىرگە بايۇدان ۇلگى كورسەتۇ اۋماعى نزدەنىس جاساۋ جولىنا قادام تاستادى.

ئداۋىردىڭ ۇلى تاسقىنى جوڭكىلىپ، ئار كۇننىڭ بارلىعى جاڭا باستامامەن باستالىدى.

رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ رۇحى ـــ 40 نەشە جىلدان بەرى جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ جىگەرلەنە كوككە سامعان وسناۋ قۇاتتى رۇحانى كۇشى رەفورما جاساۋدا، ەسىك اشۇدا قايتا اتتانۇدىڭ دا قۇاتتى رۇحانى ىنتالاندىرۇى بولدى.

پارتىيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى كۇردەلى، الماعايىپ حالقارالىق، ەل ئشى جاعدايى، رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ ۇلى تۇىن بيىك ۇستاۋ پارتىيا مەن مەملەكەت ىستەرىن ۇزدىكسىز العا ىلگەرىلەتتى.

تاۋ، سۇ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى ئشول، ەكولوگيالىق ورىكەنيەت قۇرىلىسى "بەستى ئبىر تۇلعالاندىرۇ" جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۇىنا ەنگىزىلدى، مۇندا ەكولوگيا سىندى ەڭ جالپىعا ئتيىمدى حالىق تۇرمىسىنىڭ ىرىس ـ قۇتىن قورعاۋ ماقسات ەتىلدى.

پارتىيا مەن مەملەكەت قۇرىلىمدارى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، عىلىم ـ تەحنيكا جەتىستىكتەرىن باعالاۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، ۇكىمەت قۇرىلمدارىن نقشامداپ، ۇقتقى تومەنگە بەرۇدى جەدەلدەتتى... قالىڭ حالىق بۇقاراسىنىڭ بەلسەندىلىگى، ىرىقتىلىعى، جاسامپازدىعى ۇزدىكسىز تاسقىندادى؛

نازاردى ەمدەۋ رەفورماسىنا شوعىرلاندىرىپ، وقۇ ـ اعارتۇ ادىلدىگىن ىلگەردىلەتىپ، جۇمىستاندىرۇدى الدىمەن ويلاستىرۇدى تياناقتاندىردى... حالىق ەڭ كوڭىل بولەتىن، ەڭ تىكە، ەڭ رەال ماسەلەلەردى كۇش سالا شەشپ، حالىق بۇقارا ىنسىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن ۇزدىكسىز كۇشەيتتى؛

...

پارتىيا رەفورماعا جاپىپاي كۇش سالۇدى، كوپ تۇيىندە سەرپىلىس جاساۋدى، ئجىتى دە نىق قادام تاستاپ، تەرەڭدەي ىلگەرىلەۋدى العا جىلجىتتى. جۇڭگو كومپۇنيستەرى "اتويلاۋ" رۇحىمەن، "ئز اشۇ" ارىنمەن، "ىسكەرلىك" ستيلىمەن حاۋىپ ـ قاتەر، سىن ـ سايىستارعا دەر كەزىندە ئونمدى توتەپ بەرىپ، رەفورمانى جاپىپاي تەرەڭدەتۇدىڭ كەڭ دە تەرەڭ باعىتقا قاراي جورىق جاساۋىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتتى.

ۇلى تابىس اتاۋلىنىڭ بارلىعى جالعاسىتىرا كۇرەس جۇرگىزۇدىڭ جەمىسى. رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ رۇحىنىڭ جەتەگىندە، ۇزدىكسىز تۇرده تاۋ كەزىكسە جول اشاتىن، سۇ جولىقسا كوپىر سالاتىن قايسارلىقپەن جانە باتىلدىقپەن، رەفورما جاساۋدى، ەسىك اشۇدى سوڭىنا دەيىن جۇرگىزىپ، جۇڭگوشا سوتسيالىزم ىستەرى، ئسوز جوق، اناعۇرلىم كەڭ ئورىس اشادى!

(شينخۇا اگەنتتىگىنىڭ 11 ـ ايدىڭ 29 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

كەريا اۋاداندىعى تۇيىندە تۇرىپ سۇيەمەلدەيتىن ورىن رەتىندە، شينجياڭ حالقارالىق ەكونومىكالىق سەلبەستىك (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى سول جەردە بۇكىل شينجياڭ بوينشا ەرەكشەلىگى مەن بازار باسەكەلىك باسىمدىعى ەڭ كۇشتى سويىس كەپتەر شارۋاشىلىعى جۇيەسىن قالىپتاستىرۋعا كۇش سالىپ، كوكيار اۋىلى، جاي اۋىلى سىندى 2 ولشەمدى، ارناعا تۇسكەن سويىس كەپتەر باعمشىلىعنان ۇلگى كورسەتۇ بازاسىن قۇردى.

ئبىر كاسىپ كورگەيسە، ئبىر اۋماقتىڭ بۇقاراسىنا پايدا اكەلەدى. قازىر كەريا اۋدانى گوحى كەپتەر شارۋاشىلىعى سەرىكتەستىگى كەدەيلىكتەن ارىلعان جانە تومەن كىرىستى 200دەن استام ادامدى جۇمىستانۇعا تارتىپ، ولاردىڭ جان باسىندىق جىلدىق كىرىسى 22 مىڭ يۇاننان استى. بۇدان سىرت، بۇل سەرىكتەستىك شارۋالار وتباسىمەن تۇراقتى مۇددە بايلانىسى مەحانيزمىن ورناتىپ، 2 جىل دشىندە شارۋالارعا تۇراقتى پايدا بولىسىنەن 5 ميللىون يۇاننان استام تاراتىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى 1843 وتباسىن كىرىستى ارتتىرىپ، بايۇعا جەتەكتەدى.

اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇدە كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۇ نەگىز سانالادى، ونان دا ماڭىزدىسى، ول تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسپ ـ سۇيەمەلدەۋشى ورىندارىدىڭ (كاسىپورىن) ئتۇينىدى تۇردە كۇش سالۇ بەتالسى بولىپ تابىلادى.

ئپايزاۋات اۋداننىدا شينمەي جەرگىلىكتى شارۋالاردىڭ ماڭىزدى كىرىس قاينارلارىنىڭ ئبىرى سانالادى. جۇڭگو زاپاس استىق باسقارۋ توبى سەرىكتەستىگى 2018 ـ جىلى 400 تونناعا جەمىس ـ جىدەكتى، كونستى جاس كۇيىندە ساقتايتىن سۇىق قامبانى كومەكتەسپ سالىپ بەرگەن سوڭ، بيىل تاعى دا 42 ميللىيون يۇان قارجى قوسپ، 3500 تونناعا سۇىق قامبا سالۇعا كومەك بەرىپ، ئپايزاۋات شينمەيىنىڭ كەڭ بازارمەن ونان ارى جالعاسۇىنا دەم بەرىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ داموۋىن جەبەپ، جەمىسشىلەردىڭ كىرىسىن ارتتىردى.

"بيىل ئبزدىڭ ئۇيدىڭ شينمەيىنە تەرەمەي جاتىپ ـ اق شينجياڭ سىرتىندا ساۋداگەرلەر الدىن الا كەلىسىپ قويدى". ئپايزاۋات اۋدانى جاڭا ئمالى اۋىلى لايلىك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى نۇرالىم نامەتتىڭ ايتۇىنشا، بۇكىل اۋداندا كوپتەگەن سۇىق قويمالار سالىنۇىنىڭ ارقاسىندا، شينمەيدىڭ جاس كۇيىندە ساقتالۇى ماسەلە بولۇدان قالىپ، ئپايزاۋات شينمەيى قازىر چاڭجياڭنىڭ تۇىستىگى مەن تەرىستىگىنە اسا تانىمال شينجياڭنىڭ ەرەكشە جەمىسىنە اينالعان.

حالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى ىستەر بۇقارانىڭ باقىت سەزىمىن كۇشەيتتى

ئار كۇنى ىمىرت ۇيىرىلگەندە، قاعىلىق اۋدانى جاڭگىلاسكى اۋىلى تاقتاكوپىر قىستاعىنىڭ مادەنيەت الاڭى دۇمانعا بولەندى ـــ دوپ الاڭىندا ورەندەر قارا تەرگە مالشىنىپ دوپ قۇالاسا؛ دەنە شىنىقتىرۋ اۋماعىندا قىستاق تۇرعىندارى ئتۇرلى اسپاپتارمەن دەنە شىنىقتىرىپ جاتتى.

بيىل 8 ـ ايدىڭ سوڭىندا اۋتونومىالى رايوندىق اۋىل ـ قىستاق امانات ـ قارىز كووپەراتيۋى بىرلەسكەن كووپەراتيۋى قارجى شعارىپ سالعان، كولەمى 700 شارشى مەتردەن اساتىن مادەنيەت الاڭىنىڭ قۇرىلىسى ئبىتىپ، قىستاق تۇرعىندارىنا سەيىل ـ سەرۋەن، كوڭىل اشۇ، دەنە شىنىقتىرۋ، ادەبيەت ـ كوركەمونەر ويىندارىن كورسەتۇ ورنىن سيلادى.

"بۇرىن قىستاقتا مادەنيەت قيمىل الاڭى جوق بولاتىن، ئتۇرلى قيمىل وتكىزەمز دەسەك شاراسز كورشى قىستاققا بارا تىنبىز"، ـ دەيدى قىستاق تۇرعىنى ايگۇل امۇدوللا، ـ "قازىر وسى سۇ جاڭا مادەنيەت الاڭىمىزدا باسكەتبول الاڭى، دەنە شىنىقتىرۋ اسپاپتارى، دەمالىس ورنى بار، بۇل قىستاعىمىزعا بىردەن كورىك سيلادى".

2018 ـ جىلى تاقتاكوپىر قىستاعىنا تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ ورىستەكتەننەن بەرى، اۋتونومىالى رايوندىق اۋىل ـ قىستاق امانات ـ قارىز كووپەراتيۋى بىرلەسكەن كووپەراتيۋى حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، قىستاقتا شاعىن اۋىل شارۋاشىلىق ماشينا ـ جابدىقتارىن ساتىپ اپەرىپ، قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ كەڭسەلەرىن جاڭادان سالىپ، جوندەپ، قارتتار مەن بالالاردى قاراپ بەرەتىن باقىت اۋلاسىن سالدى. تاما ـ تاما كول بولعان مىنە وسىنداي ۇساق ىستەر قىستاقتىڭ بەت ـ بەينەسىندە وراسان زور وزگەرىستەر تۇدىرىپ قانا قويماي، قىستاق تۇرعىندارىنا قولىمەن ۇستاپ، كوزبەن كورۇگە بولاتىن ناقتى يگىلىكتەر اكەلدى.

حالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى ىستەردى ويداعىداي ىستەپ، داموۋ ارقىلى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋدى جۇزەگە اسىردى. تيانشان الابىندا تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسەتىن ـ سۇيەمەلدەيتىن ورىندار (كاسىپورىن) كومەك ـ سۇيەمەل قابىلداۋشى ورىنمەن قول ۇستاسىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ داموۋىن جەبەۋ، اۋىل ـ قىستاقتارداعى قونىس ورتاسىن جاقسارتۇ، وقۇ ـ اعارتۇ، ەمدەۋ جاعىنداعى ولقىلىقتاردى تولقتاۋ سياقتى كوپ سالادا جەتكىلىكتى كۇش سالىپ، سۇبەلى تابىستارعا قول جەتكىزدى.

جۇڭگو جىلجىمالى حابارلاسۋى جاڭاۋشار اۋداننىدا، لوپ اۋداننىدا، اقتاۋ اۋداننىدا تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ مىندەتىن ۇستىنە العانىنان بەرى، 3 اۋدانعا جىينى 500 ميللىيون يۇاننان استام كومەك ـ سۇيەمەل قارجى اتاپ، 5 بالاباقشا، 8 باستاۋىش مەكتەپ، 30 جوعارى ولشەمدى جىلىجاي، 2 ەمحانا سياقتىلاردى سالدى؛ كونەشار اۋداننىدا تۇيىندە تۇرىپ سۇيەمەلدەيتىن كاسىپورىن رەتىندە، بەيجيڭ تەلەگرافى ەمدەۋ جاعىنان كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋگە كۇش شعارىپ، جەرگىلىكتى ورىنعا قاشقتان ەمدەۋ بۇلت تۇعىرىن، جوعارى دەڭگەيلى ەمدەۋ ماماندارى بايلىعن، قاشقتان ەمدەيتسينالق ئبلىم بەرۇ الا كەلىپ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ ەمدەۋ دەڭگەيىن ونان ارى جوعارىلاتتى؛ جۇڭگو قاتىناس قۇرىلىس توبىنا قاراستى 2 ـ دارەجەلى 10 ورىن يىڭسار اۋداننىداعى 14 اۋىل ـ قالاشقا باعىنتامالى كومەكتەسپ، قاتارىنان 2 جىل وقۇ ـ اعارتۇ جاعىندا 6 ميللىيون يۇاننان استام قارجى قوسپ، مەكتەپتەردىڭ وقۇ ـ وقتۇ قۇرىلعىلارىن جاقسارتتى...

داموۋدان كۇش الىپ، باسپالداقپەن بيىككە ورلەدى. ئار جاقتىڭ كۇش ـ قۇاتىنىڭ شوعىرلانۇى وسناۋ ۇلان ـ بايتاق توپىراقتا اناعۇرلىم كورىكەم، اناعۇرلىم ساپالى، اناعۇرلىم جالىندى اۋىل ـ قىستاقتاردى دامىتىپ، گۇلدەنۇ جولىنىڭ ورنىقتى، بايىاندى بولۇىنا دەم بەردى.

تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ تاماشا تۇرمىسقا "تاپسىرىس بەردى"

"بۇرىن جەمىس ـ جىدەك پىسپ، سالىنعان قالسا ۇايىم مەڭدەتەتىن. ال قازىر پىسپاي جاتىپ الدىن الا تاپسىرىس بەرىپ كەتەدى"، ـ دەدى يارىكەن اۋدانى ودانلىق قالاشعى باق ئمالى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى تۇرنيسا تۇرۇپ بيىلعى ئتۇسىم جايلى ئسوز قوزعاعاندا ئجۇزى گۇلدەي جاينايپ، ـ "تارىم مۇناي الابى سەرىكتەستىگى قىستاعمىزدىڭ جەمىسشىلەرىنە زور كومەك كورسەتتى".

بيىل جۇڭگو مۇنايى تارىم مۇناي الابى سەرىكتەستىگى تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ ورىستەتپ، اۋىل شارۋاشىلىعى قوسمشا ونىمدەرىن باعىنتامالى ساتىپ الۇ، تىكە جەتكىزۇ سياقتى تاسىلدەردى قولداندى، ناتيجەسىندە بۇرىن وتپەي قالاتىن ساپالى اۋىل شارۋاشىلىق قوسمشا ونىمدەرى تۇڭگى قالماي ساتىلىپ كەتەتىن بولىپ، شارۋالاردىڭ قالتاسىن قامپايتتى. مۇناي الابى سەرىكتەستىگى تۇيىندە تۇرىپ سۇيەمەلدەيتىن 12 قىستاققا مەرزىمدى تۇردە ارنايى ادام جىبەرىپ، باعمىشىلىق ەگمىشىلىك جاعدايىن ۇعىسىپ تۇردى ئارى تۇتىنۇ بويىنشا كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋگە العان ونىمدەردى اسحاناعا، ساۋدا سارايلارىنا، ەرەن بازارلارعا كىرگىزۇ جۇمىسىن ۇيىمداستىرىپ، ساتۇ ارناسىن كەڭەيتتى.

7 ـ ايدىڭ ورتا شەننەن دەيىن، تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسپ ـ سۇيەمەلدەۋشى ورىندار (كاسىپورىن) تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ بويىنشا 469 ميللىيون يۇانعا قاشقار ايماعىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن تىكەلەي ساتىپ الىپ، 621 ميللىيون يۇاندىق اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساتىلۇىنا كومەكتەستى.

بيىل جىل باسىنان بەرى، تۇيىندە تۇرىپ كومەكتەسپ ـ سۇيەمەلدەۋشى ورىندار (كاسىپورىن) كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ جاۋاپكەرشىلىگىن بەلسەنە ارقالاپ، تۇراقتى تۇيىننەن ساتىپ الۇ، ينتەرنەتتە ساتۇ سياقتى شارالار ارقىلى تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىنىڭ تاعى دا تىڭ ساتىعا كوتەرىلۇىن ىلگەرىلەتتى.

بيىل 10 ـ ايدىڭ باسىنا دەيىن، رايونىمىز تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىنەن جيىنى 7997سىن تۇراقتاندىرىپ، ونىڭ جالپى قۇنى 50 ميلليارد 343 ميللىيون يۇان بولدى. بيىل 1 ـ ايدان 10 ـ ايدىڭ باسىنا دەيىن، تۇتىنۇ ارقىلى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ ونىمدەرىنىڭ ساتىلىمى جيىنى 4 ميلليارد 837 ميللىيون يۇانعا جەتىپ، قوعامداعى ئار جاقتىڭ كۇشىن كەدەيلىكتەن ارىلعان وڭىرلەردەن جالپى 6 ميلليارد 201 ميللىيون يۇاندىق اۋىل شارۋاشىلىق قوسمشا ونىمدەرىن تىكەلەي ساتىپ الۇعا نەمەسە ساتۇعا كومەكتەسۇگە جەتەكتەدى، جۇمىلدىردى.

مەكە